



Kapitulacija sprejeta, trdi radio

✠ Dr. James W. Mally umrl



Včeraj popoldne ob 12:35 je umrl v Huron Rd. bolnišnici dr. James W. Mally, slovenski zobozdravnik, podpredsednik North American banke in častni konzul kraljevine Jugoslavije. Star je bil 46 let. Pogreb bo v petek iz Grdinovega pogrebnege zavoda. Čas pogreba in druge podrobnosti bomo priobčili jutri.

Glavni naciji so bili dopeljani v Nuernberg na sodbo

Nuernberg, Nemčija. — Po celicah mestne ječe v tem mestu sedijo zdaj glavni naciji, ki čakajo na sodno obravnavo, kjer bodo sojeni kot vojni zločinci. Tukaj so zdaj zbrani: feldmaršal Herman Goering, bivši zunanji minister Joachim von Ribbentrop, Robert Ley in drugi nazijski voditelji.

Vsak teh jetnikov ima svojo malo celico, v kateri je vojaška postelja, miza, stol in vrč. Vsak sme imeti samo leseno žlico za jed. Obravnava proti njim se bo pričela drugi mesec.

V sredo bo praznik

V sredo 15. avgusta bo Veliki šmaren ali Marijino Vnebovzetje. To je velik katoliški praznik. Na slovenski fari v Collinwoodu bo torej v nedeljo žegnanje.

DEKLE SE JE 3 LETA BORILA KOT DEČEK

Manila. — Časten odpust iz armade je dobila 13 letna Virginia Weems, ki se je borila v 32. diviziji preoblečena kot deček. Polna tri leta se je borila proti Japoncem s filipinskimi gerilci in ima v svoj kredit 5 Japoncev.

Njen oče je bil Amerikanec, mati pa domačinka. Zdaj bo nadaljevala s študijami za pianistino.

O, nismo sami!

Neka odlična Slovenka iz Clevelandu, ki se mnogo udeležuje na društvenem polju, nam piše: "Le tako naprej s pisanjem za pravico in resnico! Mi vsi katoliško misleči stojimo za Vami in podpirali Vas bomo zmeraj!" — Tako priznanje nas dviga v veri, da smo na pravem ter še bolj utrjuje, da vztrajamo na tej liniji. Prepričani smo, da bo bodočnost pokazala, kdor danes še tega ne verjame, da smo imeli prav.

NOVI GROBOVI

Louis Turk

Po kratki boleznii je umrl Louis Turk, star 79 let, stanujoč na 1941 Pasnow Ave. Bil je vdovec. Soprog Johana mu je umrla marca 1943. Tukaj zapuščata sina Louisa, ki je zaposlen v davčnem uradu, sina Gabriela v Long Beach, Kalifornija, in tri vnuke. Sin major Herman, zdravnik pri letalskem koru, je bil ubit 23. januarja v Italiji.

Doma je bil iz Loža, kjer zapuščata brata Jerneja in več sorodnikov. Tukaj je bival 45 let. Bil je član dr. št. 5 SNPJ. Pogreb bo v petek zjutraj ob 8:15 iz Zeletovega pogrebnege zavoda, 6502 St. Clair Ave. v cerkev sv. Vida ob 9 in na Kalvarijo. Ker se pričakuje na pogreb sina iz Kalifornije, bo položeno truplo na mrtvaški oder jutri popoldne ob eni. Naj mu bo lahka ameriška zemlja, preostali so žalje.

John Lavrine

V soboto je umrl zadet od srčne kapi John Lavrine, star 63 let in stanujoč na 1137 E. 72. St. Bil je samski. Zapuščata brata nekje v Pennsylvaniji. Doma je bil iz Hotiča, kjer zapuščata sestro in več sorodnikov. Bil je član dr. št. 147 SNPJ. Pogreb bo v četrtek popoldne ob eni iz Zeletovega pogrebnege zavoda na Highland Park pokopališče. Truplo bo položeno na mrtvaški oder v četrtek dopoldne ob enajstih na 6502 St. Clair Ave.

Queen Elizabeth jih je pripeljala 14,810

New York. — V soboto je rezala valove proti newyorškemu pristanišču ladja Queen Elizabeth, na katere krovu je bilo 14,810 ameriških vojakov. Za njo so pa plule druge ladje tako, da je v soboto dospelo iz Evrope več kot 17,000 ameriških vojakov.

Vojakom so povedali, da je Japonska prosila za premirje. Salve huraklicev so pozdravile to vest. Nekaj vojakov je splezalo na jambore in so tam razčesili v prešernem veselju zajeto nazijsko zastavo. Vse ladje v pristanišču so s svojimi parnimi piščali pozdravljale vrnivše vojske.

Father Baznik pride?

Father Baznik nam sporoča, da je na potu domov. V kratkem se vidimo, pravi. Prosi tudi, naj mu nihče več ne piše na prejšnji naslov. Po dopustu doma bo najbrže poslan na Pacifik.

Premirje z Japonsko bo podpisano ta teden

Čeprav nestrpnost čakamo že od sobote, kdaj bo podpisano premirje z Japonsko in s tem končana vojna na Pacifiku, pa trdijo poznavalci razmer, da ni nič čudnega, če Japonci zavlačujejo z odgovorom. Predvsem je treba pomniti, da vzame najmanj 24 ur, predno doseže uradna vest Japonsko in predno morejo odgovoriti, pa če bi takoj odgovorili.

Drugič je treba pomniti, da v Tokiu ne gre vse tako gladko, kot si nekatere mislijo. Tam je še vedno vojaška klika, ki bi rada nadaljevala z vojno. Zato bo vzelo še nekaj dni, predno bo vse pripravljeno, da Japonci podpišejo kapitulacijo.

Ta kapitulacija bo podpisana najbrže na ameriški bojni ladji Missouri in sicer ob navzočnosti generala MacArthurja in admiral Nimitza. Toda general MacArthur bo, ki bo dajal povelja od tedaj naprej potomecu boginje sonca — japonskemu cesarju. Pred tem bo prišlo povelje od obeh strani, naj prenehajo s streljanjem. Nato bo podpisana kapitulacija in zatem bo šele razglašen uraden konec vojne. Od časa, ko bodo Japonci sprejeli pogoje zaveznikov, pa do časa, ko bodo to podpisali na ameriški bojni ladji, bo vzelo kake tri dni. Nato bodo ameriške bojne sile okupirale Japonsko in to v izdatnem številu, če bi japonska vojaška klika kaj nagajala.

Z gotovostjo se trdi, da so poskušali Japonci en cel mesec, da bi se podali. Zato zadnji petek niso bili naši diplomati popolnoma nič presenečeni nad mirovno ponudbo od Japonske. Torej če bo šlo vse tako, kot računajo, bo do konca tedna že naznanjen uraden zaključek vojne na Pacifiku.

Tiskanje nove knjige za racioniranje so zdaj začasno ustavili

Washington. — OPA je ukazal ustaviti tiskanje novih knjig za racioniranje živeža, čevljev in gorila. Naročilo je govorilo za 187,000,000 takih knjig. Te knjige so nameravali razdeliti med narod v decembru.

Naročilo zdaj čaka, kaj se bo zgodilo z vojno na Pacifiku. Ako bo vojna končana, knjige ne bodo dotiskane. V sedanjih knjigah je dovolj znakov do začetka leta 1946. Racioniranje gorila bodo odpravili v enem tednu ali dveh po končani vojni. Drugo racioniranje bo še nekaj časa v veljavi.

Mornarica je ustavila delo pri 95 novih bojnih ladjah

Washington. — Mornariško poveljstvo je ukazalo, da se tako preneha z delom na 95 bojnih ladjah. Delo je bilo preračunano na \$1,200,000,000. Te ladje bi bile potrebne za vojno proti Japonci.

Armadno poveljstvo pa naznanja, da bo ustavilo nakup municije, traktorjev in druge težke bojne opreme, kadar bo Japonska uradno kapitulirala.

Toda nakup živil na armado ostane na isti višini, vsaj za nekaj časa.

T/Sgt. Ernest Novak, sin poznane družine Mr. in Mrs. Joseph Novak, ki vodi trgovino na 6122 St. Clair Ave., je dopel iz Belgije na dopust za 30 dni. Stanuje pri svoji ženki in sinčku na 6811 Bonna Ave. Soproga je hči poznane Andy Sadržave družine.

Med drugimi, ki so dospeli včeraj v New York iz Evrope

VOJNA PROTI JAPONCEM

LONDON. — Ruske čete so včeraj napredovale 28 milj v Mandžuriji v smeri proti Harbinu. Tokio poroča, da so Rusi vdrl na otok Sahalin, ki leži 26 milj severno od Japonske.

GUAM. — Danes so ameriški super bombniki zopet začeli napadati po Japonski. V prvem valu je letelo na Japonsko 400 bombnikov, a njim so sledili še drugi. Kot se sodi, bo to morda eden največjih zračnih napadov na Japonsko v tej vojni.

Prvi 1946 Ford je že dodelan

New York. — V Ford Motor Co., Edgewater, N. J. so dogotovili prvi 1946 avto za civilno uporabo. To je tudi prvi novi potniški avto, ki je bil izgotovljen vzhodno od Detroita. Firma je prej napravila 130,000 truckov in drugih vozil za armado.

Mrs. Bolton obišče Moskvo in druge kraje

Washington. — Z armadnim letalom so na potu v Pariz, Berlin in Moskvo štirje člani poslanskega odseka za tujezemske zadeve. Med njimi je Mrs. Frances Bolton, ki zastopa 22. kongresni okraj (Cleveland).

Razne vesti od naših borcev v službi Strica Sama



sta tudi: T/4 Frederick Skolar, 1219 E. 169. St. in Pfc. John Bozich, 383 E. 161. St.

Časten odpust iz armade je dobil Pfc. Emil Bradac, sin Mr. in Mrs. John Bradac iz 20974 Miller Ave. Euclid. Nazadnje je služil pri poljskem topništvu v Nemčiji. Doma je že od zadnjega v New York iz Evrope

Podrobnosti bodo sporočane švicarski vladi, ki posreduje s zavezniki.

Danes zgodaj zjutraj je radio iz Tokia poročal, da je Japonska sprejela pogoje, ki so jih staveli zavezniki za kapitulacijo.

Časnikarska agencija Domei pa poroča, da pride v kratkem zatrdilo od vlade, da se sprejme ultimatum zaveznikov, izdan v Potsdamu.

Vladna komunikacijska postaja v San Franciscu poroča, da je postaja iz Tokia že od 9:48 sinoči pošiljala na Švico poročilo v šifrirani besedi.

Radijsko poročilo ni omenjalo ničesar glede cesarja Hirohitija, o katerem govorijo pogoji zaveznikov, dani Japonski zadnjo soboto, da lahko ostane na prestolu, toda mora sprejemati ukaze od vrhovnega poveljnika zaveznikov.

Tokijska radijska postaja je oddajala v angleškem jeziku.

V Washingtonu niso dale vladne agencije nobene izjave glede tega in je ne bodo do danes zjutraj. Vladni eksperti imajo razna razlaganja glede zadrževanja odgovora iz Tokia. Nekateri mislijo, da se japonska vlada ne more sporazumeti med seboj glede pogojev za vdajo; drugi mislijo, da se vrše dogovori z raznimi poveljniki na fronti, če bodo ubogali Tokio in položili orožje. Kot se poroča, je mornarica pripravljena podati se, armada pa ne. Ker bo dajal cesar v imenu zaveznikov povelja armadi in mornarici, je treba prej dognati, če bodo cesarja poveljniki tudi ubogali.

Med Japonsko in zavezniki je samo ena zapreka z ozirom na kapitulacijo. Japonci so v svoji ponudbi za mir zahtevali, da obdrži cesar svojo ustavno oblast, dočim zavezniki zahtevajo, da bo pokoren zaveznikom. To bo prvič v vsej zgodovini Japonske, da bo njih cesar prejemal ukaze iz rok tučaja.

Radio je danes zjutraj poročal vest iz Švice, da je japonski poslanik zaprosil za avdienco pri švicarskem zunanjem ministru. To pomeni, da ima japonski poslanik važne novice, ki jih bo Švica potem oddala zaveznikom, ker posreduje med Japonsko in zavezniki.

Radio je tudi poročal danes zjutraj, da skuša japonski radio doseči vse japonske ladje, ki se nahajajo zunaj na morju. Najbrže jih vlada kliče domov pred kapitulacijo.

Dečka so rešili iz vode

V jezeru pri Geneva, O. se je kopal 11 letni Louis Fabec iz 14011 Glendale Ave. Zašel je v globoko vodo in izginil. Za njim je skočil letalski kapetan A. A. Tiscione iz Youngstowna, kije s pomočjo nekega drugega kopalca izlekel dečka iz vode. Eno uro sa je mučil z njim z umetnim dihanjem ter ga končno spravil k zavesti.

Vabilo na sejo

Nocoj bo važna seja podružnice št. 18 SZZ v navadnih prostorih. Vse članice naj se udeležijo.

"AMERIŠKA DOMOVINA"AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

(JAMES DEBEVEC, Editor)

6117 St. Clair Ave. Cleveland 3, Ohio.
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:
Za Ameriko in Kanado na leto \$6.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.50.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$4.00.
Za Ameriko in Kanado, četrt leta \$2.00. Za Cleveland, po pošti četrt leta \$2.25.
Za Cleveland in Euclid, po razmašalcih: Celo leto \$6.50, pol leta \$3.50.
Četrt leta \$2.00.
Posamezna številka 3 cente

SUBSCRIPTION RATES:
United States and Canada, \$6.50 per year. Cleveland, by mail, \$7.50 per year.
U. S. and Canada, \$3.50 for 6 months. Cleveland, by mail, \$4.00 for 6 months.
U. S. and Canada, \$2.00 for 3 months. Cleveland, by mail, \$2.25 for 3 months.
Cleveland and Euclid by Carrier, \$6.50 per year; \$3.50 for 6 months.
\$2.00 for 3 months.
Single copies 3 cents.

Entered as second-class matter January 5th, 1908, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

No. 188 Tues., Aug. 14, 1945

Lutka je bil prej, lutka bo tudi zdaj

Kakor smo zdaj stisnili Japonce v klešče, niso mogli drugače kot prositi za mir. Ze takoj po padcu Nemčije smo pisali, da so Japonci veliko bolj premeteni, zlasti japonski voditelji, kot so bili pa Nemci in ne bodo čakali, da jim pogori zadnji plot, predno se bodo podali. Ko je padla prva atomska bomba na Hirošimo, so Japonci vedeli, da je igra končana in plačilo za napad na Pearl Harbor je prišlo. Na nedeljo so Japonci izvršili zahrbtni in nesramni napad na Pearl Harbor in v nedeljo je bilo, ko je japonski cesar Hirohito zvedel od svojega zunanjega ministra, kako bo Stric Sam plačal za Pearl Harbor.

Japonci nimajo nobenega drugega izhoda kot sprejeti pogoje, predpisane od Zed. držav, Anglije, Rusije in Kitajske.

Japonci so stavili zaveznikom samo en pogoj, pod katerim se podajo, namreč, da ostane cesar Hirohito na prestolu. Zavezniki so na to pristali in tako bo Hirohito ostal to, kar je bil: lutka. Bil je lutka v rokah japonske vojaške klike, in poslej bo lutka v rokah zaveznikov. Prej je moral podpisati vse, kar so mu predložili japonski vojni lordi, poslej bo moral podpisati vse, kar mu bo predložil zavezniki. Vrhovni poveljnik okupacijskih čet, ki bo najbrže general MacArthur.

Koliko časa bo pa ostal Hirohito ali kak drug član cesarske hiše na prestolu, je vprašanje časa. Japonski narod bo dobil priliko, da bo sam določil, kakšne vrste vladno hoče imeti, ali bo še naprej klečel pred potomcem boginje sonca, ali pa si bo postavil kak drug način vlade.

Ako smatramo cesarske odloke kot take, potem ima Hirohito veliko odgovornost v tej vojni. Toda vemo, da je bila njegova moč samo nekaj, kar se je na zunaj svetilo, znotraj je bilo pa votlo. Ako so japonski militaristi odločili, da bo vojna, pa je bila vojna in sicer s cesarskim pečatom. Hirohito je sicer pritisnil pečat, toda roko je držala mogočna vojaška klika.

Japonski narod danes še vedno zre v svojega cesarja kot v svojega boga. Zato bo tudi njegova beseda sveta po končani vojni, ki jo bo govoril narodu tako, kot mu bodo narekovali zmagovalci. Japonski narod ne bi poslušal nikogar drugega in to je vzrok, da so zavezniki sprejeli kot pogoj, da ostane cesar lahko na prestolu. S tem bo omogočeno, da bo šla okupacija Japonske gladko od rok in da se bodo garnizije po oddaljenih otokih podale, ki bi se drugače ne. Ako bi cesar ukazal, da se mora vsak Japonec boriti do zadnje kaplje krvi, pa bi narod ta ukaz izpolnil. Res bi bil narod uničen, toda pri tem bi padlo tudi mnogo naših vojakov. Zato je boljše tako, kot je zdaj urejeno.

V Nemčiji je bil admiral Doenitz, ki je podpisal kapitulacijo Nemčije, na Japonskem bo cesar Hirohito. Ko je admiral Doenitz odslužil, ko je bila kapitulacija podpisana, so ga zavezniki — aretirali. Kaj bodo napravili s Hirohitojem, ko bo doslužil, ne vemo.

Ko bodo zavezniki okupirali Japonsko, bodo tam izvedli odredbe, kakor bodo videli, da so potrebne. Tudi cesarja bodo lahko vsak čas odstavili, ako ne bo do pičice izvršil vsega, kar mu bo ukazal vrhovni poveljnik zaveznikov, ki bo stal na čelu okupacijski armadi. Tako je zatrdil ameriški državni tajnik Byrnes, ko je s posredovanjem Švice odgovoril Japoncem na njih ponudbo za kapitulacijo.

Japonci se niso podali, ko jim je ameriška bojna sila jemala otok za otokom. Niso se podali, ko so naši super bombniki dan za dnem zažugali in rušili njih industrijo in druge naprave. Niso se podali, ko jim je "ušla" skoro vsa vojna mornarica na dno morja. Ampak, ko je treščila na vojaško bazo Hirošimo prva atomska bomba in razdejala 60% vsega obširnega mesta, takrat so šele prvič zastokali. Ko je padla druga taka bomba na Negasako, so pa že dvignili roke in prosili milosti. Takrat šele so sprevledili, da se "keksariji" ne šaljijo in da morajo naglo prositi za mir, ako hočejo ohraniti vsaj nekaj mest in nekaj naroda pred totalnim uničenjem. Brez atomske bombe bi vojna na Daljnem vzhodu še davno ne bila končana.

Tako je prišel zdaj konec za japonsko vojaško klico, ki je šla na osvajanje Azije leta 1931 z vpadom v Mandžurijo. Takrat so zapadne sile ta roparski pohod močje prezrle. To se jim je potem bridko otepal. Ko so evropski diktatorji namreč videli, kako brez skrbi lahko Japonci rop po Daljnem vzhodu, so začeli nekaj takega tudi v Evropi. Ako bi bili zavezniki takrat poslušali sedanjega vojnega tajnika Stimsona, pa pognali Japonca iz Mandžurije, pa bi morda ne bilo te strašne vojne. Zdržali so se šele potem, ko je bil ves svet v plamenih in začeli šele tedaj gasiti. Ni jim prišlo na um, da je lažje pogasiti tlečo iskro, kot pa ogromen požar. Upamo, da je bila to taka šola za naše zaveznike, da ne bodo nikdar več dopustili kaj takega in da je bila ta vojna res zadnja vojna.

Da se v bodoče zopet ne podede sline kakim klikam po ropanju, morajo zavezniki zdaj strogo kaznovati vse vojne zločince, tako nemške kot japonske. Japonski generalni štab je zakrivil vse, kar se je zgodilo v tej vojni na Pacifiku in za to mora zdaj tudi v polni meri plačati. Vsak japonski poveljnik mora biti poklican na odgovor za svoje vojne zločine. Ampak generalni štab pa mora plačati za vso vojno,

Ni vlada delala vojnih načrtov, niti ni započela vojne, ampak generalni štab. Tega je treba zdaj skrajšati za glavo.

Vse to naj izvede v imenu zaveznikov vrhovni poveljnik, ki bi ne smel biti nihče drugi kot general MacArthur. Zed. države so največ doprinesle žrtev v vojni z Japonci, največ pripomogle za njih poraz, zato naj bo zdaj glavni poveljnik v okubirani Japonski ameriški general in komu drugemu bomo dali to nalogo kot MacArthurju?

BESEDA IZ NARODA**Odlomek iz pisma Ljubljancem**

Pismo, iz katerega priobčujemo spodnji odlomek, je prišlo v Italijo v juniju. Ker slika razmere pod partizanskim režimom, bo morda naše bralce interesiralo. Ker se nahaja oseba, ki je pisala, še vedno v takozvani "osvobodjeni" Sloveniji, njenega imena ne moremo priobčiti.

"Ko so prišli partizani, smo seveda morali takoj vsi razobediti zastavice (slovenske z zvezdo, ruske in tu pa tam ameriške in angleške). Grozili so, da bodo v stanovanja, ki ne bodo okrašena, udrlji s silo. Vojski so bili dobro oblečeni in oboroženi. Takoj popoldne je bil miting in sprejem ne vem katere divizije. Okna smo morali za ta sprejem okrasiti z rožami in razsvetliti. Enako je bilo v nedeljo in praznike. Ne veš, s kako težkim srcem smo hodili po mestu. Takega trpljenja ne bi nikomur privoščili. Vsem nam je bilo žal, da nismo ušli. Že v četrtek so gasilci potegnili pred Zmajskim mostom 15 trupel iz Ljubljane. Rekli so, da so fašisti. Takoj prvi dan so zaprli Jančigaja. Zaprti so tudi vsi vidnejši katoliški možje, kolikor jih je še ostalo. Tudi vsi policiji so pozaprti. Stražnike so izpostavili pred Mikličem komunistični masi, da jih je osuvala in opljuvala. Vsi zaporji so prenapolnjeni. Domobranci, ki se niso umaknili, so se morali javiti in so sedaj zaprti v St. Vidu. Vince in Gustelj pišeta, da umirata od lakote. Blizu ne puste nikogar. Okoli sodišča, kjer so ječe tudi polne, hodijo poleg straže vedno še partizani, ki pazijo na okna in ljudi. Tudi na strehi je straža s puško. Neki partizan je rekel gospej, ki je gledala v okna, da bo kar v okno streljal, če ne gre naprej. Ne gube niti najmanjše stvari poslati tem, ki so zaprti.

Par tednov so tukaj, pa so Ljubljano čisto spremenili. Tretji okupator je hušji kot oba prejšnja. Vse banke in denarne zavode so zapčevali in začasno zaprti. Zaplenili so jih v korist komande mesta. A med ljudi pa so vrgli, da so domobranci oropali blagajne. "Union" je poln partizanov. V njem stanuje vlada. "Slavijo" so popolnoma izpraznili za neko ministerstvo.

Naš oče je brez službe. Nas sekirajo terenci. Takoj prvi dan so se pojavili s trakovi OF, s srpom in kladivom. Ti so hodili po stanovanjih domobrancev ali ljudi, ki so bili partizanom, delali na svojo roko preiskave in odnesli vse, kar jim je bilo všeč. Ko so ljudje zahtevali pooblastilo ali legitimacijo, so rekli, da jim tega ni treba, ker dobro vedo, kdo je proti njim in da takim lahko vse odnesejo. Vse tri Prelovo trgovine so zapčevali. Ženam domobrancev zaplenjujejo celo stanovanja z vsem inventarjem. Na pritožbe odgovarjajo, da za vas ni življenja in svobode.

Vsi sodniki so na razpoložanju. Pravijo, da morajo "studirati" nove zakone. Vpeljali bodo nova ljudska sodišča. Sodniki bodo le zato, da bodo izrazili ljudsko voljo v obliki novih zakonov. Advokate in notarje so podržavili. Tudi zdravnikom bodo menda pre-

povedali zasebno prakso.

Šola se je začela. Otroci so pri "Titovi mladini." Nekaj podobnega kot Gill pri Italijanih in Hitlerjugend pri Nemcih. Hodijo v povorkah po mestu in vpijejo: Smrt izdajalcem! Dol s farji! Reka, Trst, Gorica — Rupnik je presica. . . ! In podobne surovosti, ki se jih nauče pri tej "Titovi mladini." Verouk ni več obvezen, Ravnatelj so odstavili. Profesorje bodo otroci tikali in nagovarjali s "tovariši."

Midve z Rezikom morave hoditi ribat in prat v vojašnico. Ribamo skupno z laškimi vlačugami. Partizansko mislečim seveda ni treba hoditi. Taka je nova svoboda. Iskati nas je prišel nek petošolec, Cirilov sovražnik.

Vsi skupaj bi radi ušli iz te partizanske ječe. Kajti v ječo so partizani spremenili našo lepo Slovenijo. Če bi nas pustili, bi jaz šla brez vsega. Tu za nas ni nobenega izgleda. Oče ne bo dobil več službe, tudi če ga izpustijo iz zaporov. Od kvartnega odbora ne bo dobil potrdila, da je zanesljiv. Enako je z nama sestrama. Tudi na univerzo naju kot nezanesljivi ne bodo sprejeli. Pravijo, da celo vseh šol pod okupatorji ne bodo priznali. Tako je s svobodo in enakopravnostjo pod novim režimom.

Ravno tako svobodne so volitve. Sedaj so volili v kvartnem odboru. Naj ti napišem primer volitev. Nekje za Bežigradom je nekdo ljudem nekaj govoril in na koncu povedal, katere ljudi morajo radi njih zaslug voliti. Pa se je nekdo oglašal, da bi radi poznali te ljudi, ki se jim predlagajo. Pa še to je vprašal, ali so to volitve brez glasovanja. Takoj so ga legitimirali in potem ponovno kot nezanesljivega zaprti. Drugi primer: Nekdo je prišel na oder in govoril, kaj vse je med kupačijo napravil. Povedal je, pri katerem umoru je sodeloval, koga je izdal itd. Ta je bil s tem že izvoljen. Ni hče si ni upal kihni proti njemu.

Prehrana je obupno slaba. Samo tolažijo nas, da bomo več dobili. Z Gorenjskega so peljali živino na Dolenjsko na delo. Pa dalje kot do Ljubljane ni prišla. Ljubljana je vso pojedla.

Mobilizirajo vedno starejše letnike. Fanatični partizani govorijo, da bodo šli sedaj še nad Angleže. V njihovih četah je ponekod polovica žensk. So kakor moški in žive skupaj z vojaki.

Še to: Ko je zadnjič prišla v Ljubljano angleška delegacija, so sneli nekaj rdečih zastav in obesili angleške in ameriške. Takoj ko je delegacija odšla, so jih zopet sneli. Zaprtih je ogromno nedolžnih ljudi. Sedimo na ustih. Res krasen mir! Pri vsem tem pa je le nekaj tudi prav. Sedaj je tudi Ljubljana poskusila, kaj so partizani. Sedaj imajo že tudi OFarji daljše nosove. (OFarji — člani osvobodilne fronte).

V petek zvečer 8. junija smo preživeli težke ure. Ob pol devetih smo bili vsi v stolnici. Naenkrat se je močno zasvetilo, nato je sledila strašna detonacija. Šipe v cerkvi so se čisto sesule. Kmalu je sledila druga detonacija. Šli smo domov in videli v smeri proti lodvoru velikanski ogenj. Preden smo pritekli domov, sta bi-

li še dve detonaciji. Zvedeli smo, da se je užgala municija na postaji. Neki vojak je z raketo povzročil nesrečo. Trdijo, da je še sreča, da se ni več vnelo. Reda nam torej partizanstvo tudi ni prineslo.

O ljudeh, ki so jih privlekli s Koroškega v St. Vid, v Škofjo Loko, v Kranj in v Teharje, prihajajo strašne vesti. Vsak večer odvažajo v kamijonih ljudi v gozdove. Tam jih postrele. OZNA, slovenska čeka temeljito opravlja svoje delo. Neki major se je izrazil, da bodo vsi domobranci prepeljani na prisilno delo v 13. bataljon — pod zemljo. Po kaj hodijo komisije v Dachau, ko bi vse to lahko videli na Slovenskem!

Veliko bi še napisala, pa ni časa in je tudi preveč grožno.

Pismo iz Avstrije

Bad Ischl, 20. julija 1945.

Dragi gospod urednik!

Pišem Vam iz Avstrije. Tu se nahajam že skoro dva meseca. Preje sem bil v Nemčiji in Franciji. Srečno sem preстал težke borbe na zapadu. Sedaj samo počivamo in se veselimo, da je že konec vojne in da se bomo kmalu vrnili domov. Imam že 85 točk in pričakujem, da bom v najkrajšem času odpotoval v našo lepo ameriško domovino.

V kraju, kjer se sedaj nahajam, je še nekaj Slovencev ameriških vojakov kot tudi Slovencev iz naše stare domovine. Iz okolice Pittsburgha

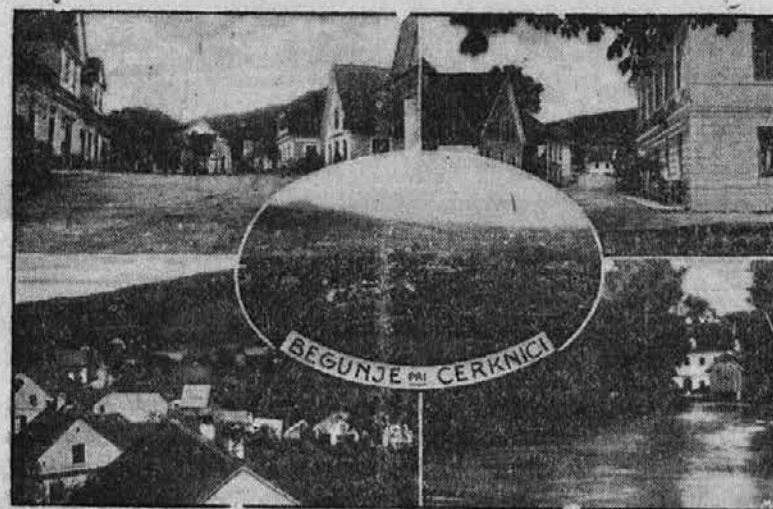
je tukaj Frank Zorman. Videl sem ga že preje večkrat v Clevelandu na slovenskih predstavah in me je veselilo, ko sem ga srečal v Evropi. Oba sva pred kratkim dobila odklivanje.

Tukaj sem se spoznal z nekoliko Slovenci iz Jugoslavije. Bili so prisilno privedeni v Nemčijo na delo. So zelo prijazni ljudje, skoro vsak večer smo skupaj in se zelo dobro razumemo. Oni nam pripovedujejo o naši stari domovini, kar nas ameriške Slovence zelo zanima. Mi pa jim pripovedujemo o Ameriki in ameriških Slovencih. Nahajamo se samo kakih 200 kilometrov oddaljeni od Slovenije. Zelo bi radi šli tja, da bi videli, kako je tam in kakšni so ljudje. Po pripovedovanju tukajšnjih Slovencev so morali naši ubogi rojaki v Sloveniji med to vojno strašno mnogo pretrpeti. Na žalost nam ni mogoče iti tja.

Tudi naši rojaki iz Slovenije se radi veselijo. Večkrat se vsedemo skupaj, zapojemo kakšno narodno pesem, ali pa jaz zaigram kako našo na harmoniko. Pošiljam Vam nekaj slik na ogled. Želim, da bi bil že doma, ko boste objavili te vrstice. Pozdravljam svoje drage starše in vse prijatelje in komaj čakam, da jih po dolgem času zopet vidim.

Frank Primožnik,
doma iz Euclid, O.

Pomagajte Ameriki, kupujte vojne bonde in znamke.

To je pa fisla naša Menišija

V koloni "Če verjamete ali ne" ste nešteto krat brali razne dogodke iz Menišija. Ker je mnogo naših čitateljev, ki te slavne vasi ne poznajo, naj si jo zdaj tukaj nagledajo, da bodo tako vsaj vedeli, odkje je avtor kolone doma.

Zgorej na levi vidite tisto Bonačevo gostilno, kjer so naši moški v nedeljo popoldne in zvečer razbijali po mizi in kamor so jih hodile redno vsako nedeljo večer klicat k večerji njih dobre žene in kjer sta Kranjč ata in Herblen izgovila načrt za lovski pohod v Pretržje.

BEGUNJE

Občina Begunje leži severno od hriba Slivnice ter se razprostira po srednje visokem kraškem ozemlju; zapadni del je nižji in se imenuje "Menišija" (prebivalci "Meniševci") kar je star geografski naziv in je še danes v rabi med ljudstvom ter izvira iz časov, ko so bili ti kraji in ljudje podaniki kartuzijanskega samostana v Bistri pri Borovnici. Ta del se razprostira od Begunje, Bezuljaka in Dobca proti Logatcu in Vrhniku ter kaže izrazito kraški značaj; poln je tipičnih kraških ograd, kotlin, požiralnikov, "kevderev," brez in podzemskih jam ("Kurent," "Ulenca" in leta 1934 odkrita Gabrovska jama), ter je brez tekoče vode z izjemo studenca "Brejnice" ob robu gozda.

V tem delu so kompaktna in večja naselja. Proti zapadu preidejo goličave in obširne gozdove. V občini je mnogo izvirkov in potokov, največji pa je potok Cerknica, ki žene lepo število žag in mlinov, je poln rib in se izliva v Cerknico jezero. Podnebje je zračno, zdravo, poleti vlada suša. Ljudstvo se bavi s poljedelstvom, živinorejo, gozdarstvom, ter nekaj z obrtjo in trgovino. Polje ni posebno rodovitno, ker je zemlja preveč ilovnata in mestoma preplitva. Zato je poljedelstvo pasivno in so ljudje navezani na uvoz moke in žita. Gospodarsko moč črpa občina predvsem iz gozda. — Manjši posestniki, ki nimajo gozda, se preživljajo s prevajanjem lesa. Kočarji pa so znani kot izvrstni tesači. S svojimi sekirami, plankami, hodijo na Dolenjsko, Štajersko in Hrvaško. Pred vojno so hodili tudi na Ogrsko in v Karpate. Lepo se razvija sadjarstvo in čebelarstvo. Prebivalci so delavni, varčni in gospodarsko napredni.

Begunje so večja in čedna vas, oddaljena nekaj nad tri kilometre od Cerknice in devet kilometrov od železniške postaje Rakek. Pod vasjo teče Cerknica, ki žene več vodnih naprav. Kraj je znan kot preprosto letovišče in ugodna smučarska postojanka. V Begunjah so tudi gostilne s sobami za tujece. Prebivalci so poleg poljedelstva zaposleni v obrti in trgovini, vsekakor pa je lesna industrija (parna in vodne žage) poleg živinoreje zelo važen vir dohodkov. Vas se imenuje že leta 1262 in nato 1293 kot last kartuzijanskega samostana v Bistri pri Vrhniku.

Zupnija Begunje pri Cerknici je štela pred vojno 1276 duš. Zupna cerkev sv. Jerneja stoji pri kraju vasi na nekoliko vzvišenem prostoru. Prvič se jo o-

menila leta 1320. Bila prvotno podniške prafare. V napadov so cerkev močnim taborom ni stolpi. Zgodnja, nad 150 let. Kraj vasi je Ožbalta, zidana slogu; nastala je je nekdanje cerkve podrli.



Šuštarjev očel se namenili v Lj krinč," so rekli glavo ta pot, kupiti tega in dobi drugod ko. "Saj se pozna v zmeti!" bodi," so zaseki pred peči mati. zmaže od doma ma ne vem, zak Iblani odprl oš enkrat sit."

"Jezik, babji ko so bili že kuhinje, da ne klica slišala ne sa, kar bi znati mednarodnih Ampak, kadri oče rekli, da bo no," so šli, pa va Slivnice in žišča trkati skumel. fantički o velik Vest, naša Me gre in ne mori njih tepk. Zato zdaj tam gori bantijo in se z njih mehkužnihih, saj je tako svet omehčal odkar je želez zemljo. Pa Torej oče jo sto stran mimo lice na Rakek svoje okroglo ki jih je po nem kašljanju čno privlekel Ko so stopili slavno ljubljano bilo njih prvo delo to, da so frustek. Nekaj skrivaj dolžili, lani ne bilo ne šli tje in opravo ne bil oprakov ne Kadar so šli je bilo glavno Tišlerju. Kadar zanj na kolodvo jo domov, je imeli zadnjo cu. Na teh imeli oče glavni jim vzeli najve so po mestu merilo se je zgornji Miheč, bili pol dneva pa pri Figovcu pa so preloži bisk.

Pa naj bo zdaj zdaj smo s ju, kjer smo porcijona gulaš litra vipavca. ampak za prvo tam se oče ne dvorski ulici, ne sredino sloven da se nekoliko nah, pa da se vedno giblje in in sanja o Bomo pa se pogledati po suštarjevimi ne bodo nikam jih ne mogli na nati, jih bomo bili pri Figovcu

KRALJICA DAGMAR

ZGODOVINSKI ROMAN

"Včeraj nas je tu jeden preklinjal, in danes nam drugi prinaša mir! — Zlodeji igrajo z nami čudno igro . . . Bogovi večno živijo, rešite nas, ohranite nas!"

"Kake so te besede? — Tu imate križ in kliče stare bogove?"

Zdelo se je, da je tujec nekoliko ostrmel.

"Bodi brez skrbi! — Nas se ni treba bati! — Ta križ je tu zato, ker so ga nam sem postavili! — Za nič drugega!"

"In vi križa ne častite?"

"Samo v njihovi cerkvi . . ."

"Vedi, da je vsak križ, ki stoji v naših vaseh, znamenje groznega robstva!"



V BLAG SPOMIN
PRVE OBLETNICE SMRTI NAŠE
LJUBLJENE IN NIKDAR PO-
ZABljENE SPROGE IN
MATERE

Frances Bruss

ki jo je Bog poklical k sebi
dne 14. avgusta 1944.

Eno leto že Te zemlja krije,
v gomili tihi mirno spiš.
Na Tvoj grob zlato solnce sije,
a med nami vedno še živš.

Vse prehitro so pogrebeli
te odnesli v tih hram,
z venci krsto so odeli
in Te spustili grob hladan.

V gomili tihi večno spanje snivaš
nepozabljena soproga in mati,
enkrat bomo se združili,
srečni, prosti vseh nadlog.

Žaljuči ostali:

ANTON BRUSS, soprog;
CHRISTINE in MARY, hčeri;
LT. EDWARD in WT-C WILLIAM,
sinova.

Cleveland, O. 14. avg. 1945.



V BLAG SPOMIN
DEVETE OBLETNICE SMRTI
NAŠEGA POKOJNEGA
SOPROGA IN OČETA

Frank Marincič

ki je za vedno zatisnil svoje
dobre oči 14. avgusta 1936.

Ob tužni obletnici se Te spominjamo z ljubeznijo v svojih
srčih. Ob Tvojem hladnem gro-
bu klečimo in iščemo blagih
spominov. Počivaj mirno, ne-
zabni soprog in ljubi oče, do
svidenja nad zvezdami.

Žaljuči:

SOPROGA in OTROCI.

Cleveland, O. 14. avg. 1945.

v obeh ti ni videti izdajstva.
Drugje bi se ti godilo slabše!"

V sobi je bilo tiho, da se je
slišalo tudi dihanje.

Te starejšine besede so tuj-
ca iznenadile.

"Prišel sem z najčistejšim
namenom."

"Tako so prihajali vsi . . ."

"Samo v vaš blagor!"

"Vsi so rekali, da v naš bla-
gor . . ."

"Meni moraš verjeti . . ."

"Oni so se nam celo zakli-
njali . . . Skrbi za svoj blagor
in nam pusti našo nesrečo!"

"Saj si toliko razumem . . ."

"Ravno zato ti pravim: po-
beri se in pojdi od tod tudi s
svojim križem . . . Nerač bi u-
porabil silo proti tebi! — Ven-
dar, če ne ideš dobrovoljno,
sem prisiljen."

In za nekoliko trenutkov je
zapuščal tujec tukajšnje vas
s povešeno glavo in idoč, ka-
mor ga je vedel korak. In če
bi bili šli za njim, in če bi bil
posvetil mesec izza sivih obla-
kov, bi bili opazili za vsakim
njegovim korakom solze, po-
dobne najdragocenejšim bise-

rom, ki so jih kedaj ulovili v
morju. A povsodi je bilo polno
nepreglednih oblakov, vzduh je
bil vsak čas težji in težji, niti
za korak ni bilo videti pred se,
nikjer se ni ganila na drevesu
niti vejica, in le zdaj in zdaj
se je začulo po mirni pokraji-
ni zategnjeno, žalostno lajanje
psa, ki mu je bilo tesno same-
mu v njegovem kotiču. Včasih
se je oglasila tudi sova z otlim
glasom.

Tujec je korakal dalje in
dalje, in ko se je zdaj in zdaj
ustavil ter poslušal, se mu je
zdelo, kakor bi mu donel na
uho teman šum . . . V severnih
slovanskih deželah je morje pr-
vič pozdravljalo očeta Dobro-
gosta na njegovi apostolski po-
di.

In v nočno tišino se je razle-
glo včasih klicanje, ki je pri-
hajalo iz najglobokejšega dna
duše: "Križani! Kriste blago-
slovi moje korake . . . Naj ne
bodo v teh pokrajinah brez
uspeha!"

In kadarkoli se je oglasila
ta prošnja, se je zdelo, kakor
bi jih ponavljajal odmev v po-
polnoma nasprotnem smislu.

"Ne drzni se v ta kraj . . .
Z vsakim korakom si koplješ
globokejši in globokejši grob
—!"

II.

Oče Dobrogost je naenkrat
obstal, privzdignil glavo nekaj
časa tiho poslušal in nato po-
spešil korak.

Nepregledne megle je prodi-
rala motna svetloba, kakor bi
nekje pod širnim nebom pla-
polal ogenjček.

In ko je napravil še kakih
deset korakov, je stal sredi ne-
kake razvaline. Posamezni ste-
bri so bili, kakor da se dotika-
jo neba. Nekje je bil tudi ne-
kaj sežnjev debel zid. V naj-
oddaljenem koncu razvali-
ne je res plapolal plamenček.

"Kdo je?"

Oče Dobrogost se je pri tem

NE ČAKAJTE!

Sedaj je čas, da si izberete fin Fur-
Coat ali Sterling sukno iz volnenega
blaga direktno iz tovarne, katere do-
bitke pri meni vedno po najnižjih cenah
v Clevelandu:

Suknje iz blaga katere se
prodaja

od \$35.00 do \$79.00
pri meni so samo

\$29.00 do \$65.00
In če kupite Fur-Coat pri
meni si boste prihranili od

\$25.00 do \$150.00
ali več, odvisno, kakšne cene
Fur-Coat si izberete.

Samo me pokličite pa se dogovorimo
kraj, da pridem po vas in vas peljem
v tovarno, kjer si boste lahko izbrali
kar želite.

Vam se priporočam

BENNO B. LEUSTIG

Endicott 3426
1034 Addison Rd.

NAROCITE SI

DNEVNIK

AMERIŠKO DOMOVINO

NAJVEČJI

SLOVENSKI

DNEVNIK

NAROČAJTE

TISKOVINE PRI

AMERIŠKI DOMOVINI

V BLAG SPOMIN

DEVETE OBLETNICE SMRTI NA-
ŠEGA BLAGOPOKOJNEGA SINA
IN BRATA

Anthony Russ

ki je v najlepši mladeniški dobi pre-
minil dne 14. avgusta, 1936.

Dragi, ljubljani sin in dobri bratec.
Tužna so nam srca, bridka in grenka
nam je solza, ki neusahljivo drži preko
lica na Tvoj prezgodnji grob. Dva
sinova, dva brata in na božji njivi dva
grobova v cvetu mladeniških let, je
mater, očetu, bratu in sestri globoka
in nikoli zaceljena rana. Čujta, ljub-
ljena sinova in brata našo prošnjo k
Bogu: Bodi Vama lahka rodna zemlja!

Žaljuči:

STARŠI, BRAT in SESTRA

Cleveland, O. 14. avgusta 1945.

ognjem je bil najmanj za do-
bro desetorico let starejši; no-
beden njiju ni spregovoril be-
sedice, gledala sta si narav-
nost v obličje, hoteč se drug o
drugem prepričati, če se ne
motita . . .

"Kako si prišel sem?"

"To bi te mogel vprašati tu-
di jaz."

"Jaz sem v rodni zemlji —
jaz sem doma . . ."

"Tega ne vidim. — V svoji
domovini človek vedno najde
streho."

"Ali jo najde Premisl — tvoj
gospod?"

Starejši mož je pregovoril
te besede z najstrupenejšim
naglasom.

"Nimam nikakega gospoda
razun tega, ki vlada ves svet
."

"In katerega ime je Svanto-
vit . . ."

"Katerega pravo ime je:
'Bog, ki je rekel: jaz sem, ki
sem!'"

Oba starca sta zopet obmolk-
nila; še natančneje sta gleda-
la drug drugemu v obraz.

"Kam greš?"

"Kamor si mi ti pokazal
pot!"

"Veš, kje si?"

"Na prenočišču pri tebi!"

"Prav si povedal . . . Toda
ali veš, kaj so te stene?"

"Nekdanji Svantovitov hram
—!"

"Hram Boga, ki je rekel: jaz
sem, ki sem . . ."

Starejši mož se je grozno
zasmejaj, da je zatrepetal ce-
lo plamen. Potem je stopil
pred svojega gosta.

"Če bi bil jasen dan in bi
natančneje pogledal okrog po

razvalini, bi opazil
črnelo človeško kri

(Dalje pribo)



"Jimie" —
James H. Doob

ogledal Republiko

tovarno v Far

I., kjer izdela

Thunderbolts b

malo pred odho

Guam. General

poveljnik slav

armade, katera

več s super-b

Thunderbolt let

K. S. K. JEDNOTA

★ ★ ★ ★ ★

POSOJUJE DENAR

članom in nečlanom

na zemljišča in posestva

po 4% obresli

brez kake provizije

ali bonusa

★ ★ ★ ★ ★

Posojila so napravljena na tak način,
glavnico odplačuje v mesečnih obrokih.

Za pojasnila in informacije pišite na:

GLAVNI URAD K. S. K. JEDNOTA

351-53 NORTH CHICAGO STREET

JOLIET, ILLINOIS



POPRAVLJAMO STRE

VRŠIMO VSAKOVRS

GRADBENA DELA

Prenovljenje je naša posebnost. Se

dobiti material za prenovljenje in po

STREHE POKRIVAMO OD

Vse delo je prvotno in v vaše

zelite, se plačevanje uredi na la

plačila. Se priporočamo za naklon

KOVAC BR

GENERAL CONTRACTOR

KE 5030

956 E. 185. ST.

Skebe & Ulle Plumbing & Heating

15601 Waterloo Rd.

Vodne cevi namestimo in odvodne kanale odistimo.

GLEDATI ZDAJ SVOJ GREJNI SISTEM NA PARO IN

MI prodajamo in inštaliramo ves monterski in grelni

Ponoči pokličite:

MIKE SKEBE

KE 4614